

ROMÂNIA
JUDECĂTORIA SECTORUL 5 BUCUREȘTI
SENTINȚA CIVILĂ NR.
Ședința publică de la 30.05.2011
Instanța constituită din:
PREȘEDINTE :DCG
GREFIER: MC

Pe rol soluționarea cauzei civile privind pe reclamantul TB și pe pârâțul MS, având ca obiect pretenții, obligație de a face.

Dezbaterile au avut loc în ședința publică din data de 18.05.2011 și au fost consemnate în încheierea de ședință de la termenul respectiv, care face parte integrantă din prezenta hotărâre, când instanța, pentru a da posibilitatea părților să depună concluzii scrise și în același timp, având nevoie de timp pentru a delibera, a amânat pronunțarea la data de 25.05.2011, iar apoi la 30.05.2011, când a hotărât următoarele:

INSTANȚA

Prin cererea înregistrată pe rolul acestei instanțe la data de 31.03.2010 sub nr.5626/302/2010, reclamantul TB a solicitat instanței ca prin hotărârea ce va pronunța în contradictoriu cu pârâțul MS să dispună obligarea acestuia la plata sumei de 100 de lei, cu titlul de despăgubiri civile simbolice pentru prejudiciul moral constând în vătămarea dreptului la onoare și reputație și la asigurarea publicării pe cheltuiala sa a hotărârii judecătorești pronunțate în cauză în două numere consecutive ale unui ziar de largă circulație națională cu aceleași caractere cu care sunt tipărite articolele de fond. De asemenea, reclamantul a solicitat obligarea pârâțului la plata cheltuielilor de judecată.

În motivare, a arătat că la data de 14.02.2010, pârâțul a făcut o serie de afirmații privitoare la tematica interzicerii drogurilor ușoare, susținând că reclamantul ar fi favorizat și susținut consumul de droguri ușoare în România, că ar fi obținut finanțări pentru campania electorală proprie la funcția de Președinte al României de la comercianții de droguri ușoare, în schimbul unei atitudini de pasivitate față de pericolul reprezentat de substanțele cu efect narcotic.

În continuare, reclamantul a arătat că aceste afirmații nu pot fi calificate drept simple luări de poziție întrucât pârâțul alegă realități de fapt, nu exprimă judecăți de valoare într-o dezbatere publică și că au fost contrazise chiar de către colegii de partid ai pârâțului- DS și IB, astfel că nu pot fi considerate o expresie a unei poziții adoptate public de unul dintre partidele importante ale mediului politic românesc.

Dezvoltând condițiile răspunderii civile delictuale, reclamantul a susținut că declarațiile publice făcute de pârâț la data de 14.02.2010 prin care i-a imputat unele relații criminale cu comercianții de droguri ușoare și a indus ideea că ar fi influențat în activitatea politică pe care o desfășoară de dorințele unui asemenea grup de interese, au fost preluate de covârșitoarea majoritate a mijloacelor mass-media, ceea ce dovedește impactul semnificativ pe care ele l-au avut asupra publicului. Potrivit susținerilor reclamantului, prin faptele săvârșite de pârâț au fost încălcate normele privind ocrotirea dreptului la onoare și reputație, precum normele relative la limitele libertății de expresie cuprinse în Constituția României, în legile infraconstituționale și în tratatele internaționale la care România este parte, ceea ce

conferă caracter ilicit faptei.

În susținerea tezei sale reclamantul a invocat jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului din cauzele *Pfeiffer contra Austriei*, *Jerusalem contra Austriei*, *De Haes și Gijssels contra Belgiei*, *Schorschach și News Verlagsgesellschaft contra Austriei*, *Marchenko contra Ucrainei* și *Constantinescu împotriva României*, potrivit căreia alegațiile unor fapte trebuie dovedite, iar judecățile de valoare nu, însă chiar și o judecată de valoare poate fi excesivă în lipsa unei baze factuale.

Reclamantul a mai arătat că prejudiciul pe care l-a suferit a constat în lezarea dreptului personal nepatrimonial la onoare și reputație întrucât persoana sa, în calitate de președinte ales al unui stat democratic a fost asociată cu o activitate orientată înspre lezarea sănătății publicului larg. Această asociere este de natură să creeze suspiciune și insecuritate în rândul societății, oferind impresia unor grupări oculte care ghidează politicile publice și cărora le-ar datora finanțarea campaniei electorale, având urmări deosebit de dăunătoare pentru activitatea sa în cadrul mandatului ce i-a fost încredințat de poporul român. Reclamantul a mai arătat că prejudiciul este cu atât mai caracterizat cu cât publicul larg nu are acces direct la urmări cercetările întreprinse în urma unei asemenea acuzații pentru a observa lipsa lor de temeinicie.

În ceea ce privește legătura de cauzalitate între fapta ilicită și prejudiciu, reclamantul a susținut că având în vedere că este vorba de producerea unui prejudiciu moral, rezulta "*ex re*", din însăși săvârșirea faptei.

În același timp reclamantul a arătat că pârâțul a avut în permanență reprezentarea seriozității acuzațiilor și a prejudiciilor pe care le-au adus și că acesta a mizat pe un impact foarte mare la public ca urmare a proferării lor prin intermediul mass media.

Apreciind că a suferit un însemnat prejudiciu produs prin lezarea onoarei și a reputației sale, reclamantul a arătat că suma pretinsă cu titlu de reparare simbolică a prejudiciului, precum și solicitarea ca pârâțul să asigure publicarea hotărârii judecătorești reprezintă o reparație, chiar dacă nu integrală, dar măcar justă și care pot compensa fie și parțial prejudiciul suferit. De asemenea, reclamantul a arătat că se va realiza și sancționarea corespunzătoare a pârâțului pentru fapta ilicită săvârșită, asigurându-se și îndeplinirea funcției sancționatorii a răspunderii civile delictuale. Calitatea de *om politic* a pârâțului, care își exercită atribuțiile de parlamentar în temeiul unui mandat încredințat de alegatori, face, potrivit susținerilor reclamantului, cu atât mai necesară reprimarea comportamentului abuziv al acestuia.

În drept, au fost invocate prevederile art. 998 C. civ., art. 1 alin. (3) și art. 30 alin. (6) din Constituția României, art. 8 alin. (1) și art. 10 alin. (2) din Convenția europeană a drepturilor omului, precum și art. 54 din Decretul nr. 31/1954 privitor la persoanele fizice și persoanele juridice.

În susținerea cererii, reclamantul a solicitat administrarea probei cu înscrisuri și interogatoriul pârâțului.

La data de 15.09.2010, pârâțul a depus prin serviciul registratură întâmpinare, prin care a solicitat respingerea acțiunii ca neîntemeiată, cu cheltuieli de judecată.

În motivare, pârâțul a arătat că la data de 14 februarie 2010, pe fondul unor grave incidente relatate anterior de presa scrisă și audio-vizuală privitoare la deteriorarea sănătății unor persoane tinere ca urmare a consumului de substanțe etnobotanice, așa numitele „droguri ușoare”, precum și urmare a unei inițiative legislative personale de interzicere comercializării libere a unor asemenea substanțe periculoase, a fost solicitat de presa audio vizuală, respectiv, de postul de

televiziune R TV, să își exprime public punctul de vedere și motivația susținerii suscitării inițiative legislative. Cu această ocazie, potrivit susținerilor pârâtului, ar fi menționat și faptul că întârzierea nejustificată de adoptare a unui astfel de act normativ, alături de alți factori, au condus la proliferarea unui fenomen social extrem de periculos, precum consumul de substanțe etnobotanice, vădit nocive pentru consumatori, iar această întârziere a costat viața sau sănătatea unor persoane, în mod special tineri, categoria cea mai predispusă la consumul de asemenea substanțe.

Pârâtul a mai arătat că în afirmațiile sale a făcut o referire foarte clară la o responsabilitate morală a unor instituții ale statului care au atribuții în domeniu și care au fost în mov vădit imobile, inerte în acțiunea pe care erau chemate să o adopte și că a arătat că există un context mult mai larg al afirmațiilor sale.

În continuare, pârâtul a susținut că situația de fapt prezentată în cererea de chemare în judecată a fost denaturată în mod voit de reclamant, iar conținutul afirmațiilor sale a fost redat trunchiar, în realitate el afirmând că responsabilitatea aparține celor două entități juridice, și nu persoanei private TB, precum și că este necesară o Comisie parlamentară de anchetă pentru a verifica dacă zvonurile care circulau, privind implicarea unor personaje politice influente din cadrul PDL erau reale și pentru a elucida interesele ascunse care au determinat întârzierea aplicării unei astfel de reglementări.

Pârâtul a mai susținut că a făcut aceste afirmații în calitate de om politic, inițiator al proiectului legislativ de interzicere a comercializării libere a "drogurilor usoare" și a militat deschis pentru lămurirea circuitului legislativ al acestui proiect, pentru grabnica sa adoptare și aplicare, pentru o reacție fermă, neechivocă a autorităților în fața acestui fenomen, iar poziția sa politică, de deputat în Parlamentul României, de reprezentant al cetățenilor care i-au acordat încrederea, l-a determinat să adreseze întrebările sale legitime și retorice, prin care aducea în discuție componentele unei teme de actualitate.

În același timp, a susținut că reclamantul, în calitate de personalitate politică, este expus major la critici, la exprimări mai dese și mai accentuate la adresa capacității profesionale, a acțiunilor și deciziilor sale, venite din partea oricărui cetățean, dar mai ales, pornite din mediul politic.

Totodată, pârâtul a mai arătat că a folosit termenul larg de responsabilitate și nu de răspundere, pentru că deciziile ezitante ale instituțiilor Guvernului și Președenției, prin comisia prezidențială, au menținut pe piață în comercializare liberă produse și substanțe toxice, care au fost consumate și au produs grave și ireversibile vătămări fizice și psihice.

Cât privește analiza în drept a acțiunii pârâtul a arătat că faptele pretins ilicite fie nu îl privesc pe reclamant, fie sunt afirmații care nu aduc atingere reputației acestuia, existând premisele unei dezbateri în raport de suspiciunile cu conotație gravă ce existau la momentul dat, dar mai cu seamă sunt afirmații care pot fi considerate necesare într-o societate democratică, atât timp cât în temeiul acestor informații publice a fost declanșată o procedură constituire a unei comisii parlamentare de anchetă, care a fost însă respinsă ca urmare exercițiului democratic al votului parlamentar.

Pârâtul a mai susținut că dacă un asemenea zvon public a fost atât de serios pentru a determina acceptarea pe ordinea de zi a Camerei Deputaților, supunerea la vot și stabilirea unei activități clare și dacă el a fost o forță călăuzitoare în a se decide lămurirea problemei prin votul parlamentarilor, adică a exercițiului democratic, care a stabilit deja că nu se impune constituirea unei asemenea comisii,

înseamnă că informația a trecut de examenul de cenzura al unei afirmații ilicite. Ele au constituit pe de o parte o afirmație politică, pentru care exista o cauză de impunitate cuprinsă de art 72 alin 1 din Constituția României, în care se instituie imunitatea pentru răspunderea juridică urmând opiniilor politice exprimate în exercitarea mandatului, (situație în care se găsea și el apărând forma proiectului de lege pentru care a avut inițiativa parlamentară, și care, în forma finală nu răspundea exigențelor pentru care fusese promovată), iar pe de altă parte, a fost chiar necesară într-o societate democratică în virtutea dreptului cetățenilor de a ști cine este responsabil de bunul mers al vieții sociale.

Concluzionând, pârâtul a susținut că nu există faptele ilicite, lipsește prejudiciul pretins de reclamant, iar raportul de cauzalitate nu poate fi analizat în lipsa unuia, ori a ambelor elemente mai sus arătate, precum și luând în considerare că intenția sa a fost de a expune public ideile politice în exercitarea mandatului încredințat de cetățeni.

În drept, au fost invocate dispozițiile art. 115-118 c.p.civ., art 998-999 cod civil, art. 30 alin 6, art: 72 alin 1 din Constituția României, art. 274 c.p.civ.

În dovedire, pârâtul a solicitat încuviințarea probei cu înscrisuri, interogatoriul reclamantului, înregistrarea audio-video realizată de postul de televiziune R TV în ziua de 14.02.2010 cu ocazia conferinței de presă, precum și orice alte probe care ar rezulta din dezbateri.

În ședința publică din 03.11.2010, reclamantul a depus un răspuns la întâmpinarea formulată de pârât în care susținut netemeinicia apărărilor pârâtului. Reclamantul a arătat astfel, că pârâtul nu a avansat simple judecăți de valoare, ci a făcut referire la o serie de fapte, care nu pot fi verificate de publicul larg și au un impact manipulator mult mai caracterizat. Acesta a mai arătat că pârâtul nu a dovedit caracterul licit al afirmațiilor privind presupusa finanțare a campaniei electorale din traficul cu droguri ușoare, sintagma „zvon public” fiind singura presupusă dovadă oferită în sprijinul acuzațiilor sale, fără însă a putea indica vreo persoană, sursă de informare, instituție mass-media care să fi lansat vreo alegație similară anterior comiterii faptei ilicite de către pârât.

De asemenea, reclamantul a susținut că simpla supunere la vot în Parlamentul României a posibilității de constituire a unei comisii parlamentare care să investigheze suspiciunile privind implicarea reclamantului în traficul de droguri ușoare nu constituie un element convingător în sprijinul ideii că o astfel de speculație s-ar afla deja în dezbatere, pârâtul fiind cel care a introdus aceste informații neadevărate în mass-media și care a inițiat o temă falsă de discuție, cu scopul de a submina încrederea opiniei publice în persoana Președintelui României în ceea ce privește arealul sănătății publice.

Totodată, reclamantul a arătat că declarațiile acuzatoare ale pârâtului nu s-au referit la Administrația Prezidențială, o entitate care cuprinde corpul funcționarilor în serviciul Președintelui, ci la Președenție care este definiția prin Constituția României ca fiind o instituție unipersonală, astfel că persoana afectată de fapta ilicită este clar individualizată. Chiar admitând că pârâtul nu ar fi dorit realizarea unei asemenea asocieri, potrivit reclamantului, este imposibil de susținut că la momentul realizării declarațiilor acesta nu a acceptat că publicul larg va face automat legătura cu reprezentantul unic al instituției pe care o acuză, ceea ce face ca vinovăția sa să fie caracterizată prin intenție.

La data de 28.04.2011, prin serviciul registratură a fost înregistrată la dosarul cauzei o cerere de intervenție formulată de terțul intervenient BVP prin care solicita permisiunea de a asista la toate înfățișările și ca prin sentința ce se va pronunța să îi

fie certificat și validat dreptul său nepatrimonial consfințit de art. 31 alin. 1 și 4 din Constituție de a fi informat corect în legătură cu cauzele de interes public.

În motivare, a arătat că în actuala conjunctură politică foarte tensionată de criză și recesiune economică este de notorietate că politicienii acuză mass-media nefavorabilă lor de minciună grosolană în prezentarea faptelor, fapt invocat în speță de reclamant, pe când pârâțul l-a acuzat pe reclamant că ar sprijini consumul de droguri ușoare. În condițiile date, terțul intervenient susține că îi este greu să se informeze corect, pentru a putea vota în cunoștință de cauză și pentru a putea cumpăra o presă sau a urmări acele canale tv care pun mai presus de orice corectitudinea informațiilor difuzate, dacă nu are acces cât de cât la surse mai presus de orice bănuială de favorizare sau părtinire politică.

În drept, au fost invocate disp. art. 49 și urm. C.p.c., art. 112 Cp.c. și opțional, 274 Cp.c.

În dovedire, a solicitat încuviințarea probei cu înscrisuri și un martor.

La data de 26.05.2011 a fost înregistrată o altă cerere de intervenție formulată de TN, asupra căreia instanța nu se poate pronunța fiind depusă după închiderea dezbaterilor.

Prin încheierea din 18.05.2011 cererea de intervenție formulată de BVP a fost respinsă ca inadmisibilă, împotriva acestei soluții terțul având dreptul de a formula cale de atac odată cu fondul.

La termenul de judecată din 24.11.2010, instanța a încuviințat pentru ambele părți proba cu înscrisuri și a prorogat punerea în discuție a probei cu interogatoriu, probă care a fost încuviințată la termenul de judecată din 18.05.2010 și administrată la termenul de judecată din 18.05.2011 (filele 108-110, 113-115).

În cadrul probei cu înscrisuri, instanța a dispus emiterea unei adrese către postul de televiziune R TV pentru a se comunica înregistrarea conferinței de presă din data de 14.02.2010 la care a participat pârâțul (fila 57).

La dosarul cauzei au mai fost depuse de către reclamant extrase de pe site-uri de presă curpinzând articole și comentarii ale acestora (filele 13-15, 70-96), transcrierea conferinței de presă din 14.02.2010, iar de către pârât extras din raportul Comisiei Prezidențiale pentru Analiza Riscurilor Sociale și Demografice, avize și rapoarte emise în procesul de adoptare a proiectului de modificare a legii 143/2000, o scrisoare deschisă adresată de un grup de organizații ale societății civile, precum și transcrierea conferinței de presă din 14.02.2010.

Analizând actele și lucrările dosarului, instanța reține următoarea situație de fapt:

La data de 14.02.2010, în cadrul unei declarații de presă în legătură cu plantele etnobotanice și magazinele de vise, transmisă de postul de televiziune R TV, pârâțul a declarat " Aceste operațiuni se fac în acest moment sub forma lichidărilor de stocuri la prețuri foarte mici, în unele situații, chiar la sfert față de valorile inițiale și aveți deja dovezile în fața dumneavoastră, iar în mai toate cazurile, această vânzare se face prin antedatarea facturilor față de termenul de intrare în vigoare a ordonanței de urgență, în așa fel încât să existe o aparentă formă de legalitate. În felul acesta, nici un gram de drog nu va ajunge să fie distrus, așa cum se laudă Guvernul, dar, din păcate, mai toate drogurile ușoare vor ajunge, sub o formă sau alta, să fie consumate de acele victime nevinovate, dar dependente de asemenea produse, în marea lor majoritate tineri scăpați de sub controlul familiei. Iată, deci, care a fost adevărata motivație a Guvernului Boc, de a promova o asemenea ordonanță după ce, va readuc aminte, Parlamentul a votat legea antidrog pe care eu,

împreună cu alți cinci colegi de la PSD, am inițiat-o. În lege nu era specificat acest ajutor și - rețineți ghilimelele de rigoare pentru ajutor - pentru comercianții de droguri ușoare, de a-și distruge stocurile în 10 zile. În ordonanța Guvernului există acest ajutor de a-și păstra timp de zece zile stocurile și de a-și distruge singuri aceste stocuri. Și aici vreau să fac o paranteză - în ce țară normală, din Uniunea Europeană, un Guvern care se laudă că luptă cu comercianții de droguri poate să-și permită să dea crezare acestora în condițiile în care se știe - comercianții de droguri n-au nici moralitate, n-au nici responsabilitate vizavi de populație. Este, deci, o măsură pe care a luat-o Guvernul Boc împotriva unei atitudini normale pe care trebuie s-o ai față de comercianții de droguri. Practic, se demonstrează încă o dată că anumite interese din Partidul Democrat Liberal, care în acest moment controlează Guvernul Boc, sunt legate în mod direct de această afacere a drogurilor ușoare. Să ne reamintim faptul că în luna august 2009 premierul de atunci, EB, care este și premierul de astăzi, a refuzat să semneze ordonanța de interdicție a drogurilor ușoare inițiată de Ministrul Sănătății de atunci, IB, ordonanță care seamănă foarte mult cu ordonanța de astăzi. În fapt, în opinia noastră, este vorba de aceeași ordonanță ținută în sertar timp de câteva luni de zile, timp în care însă, din păcate, au ajuns la spital peste 1000 persoane în stare gravă și foarte gravă, iar unele, după cum știți, au și murit. Iată deci că avem, acum, în acest moment, una dintre motivațiile pentru care Guvernul Boc a ținut în mod explicit să ajute comercianții de droguri ușoare. Există încă din august 2009 această legătură cu comercianții de droguri, legătură demonstrată prin refuzul, repet, al Guvernului Boc de a promova o ordonanță semnată și inițiată de ministrul de atunci, IB. De asemenea, trebuie să ne reamintim o altă chestiune pe care o consider la fel de gravă, și anume că în septembrie 2009, la doar o lună după ce cea mai înaltă autoritate a statului în domeniul sănătății, ministrul de atunci, IB atrăgea atenția asupra acestui fenomen extrem de grav, Comisia de analiză a riscurilor sociale recomanda, opiniei publice, consumul de droguri ușoare. Vă aduceți aminte, probabil, au fost foarte multe discuții și foarte multe opinii venite dinspre instituția prezidențială care susținea dezincriminarea consumului de droguri. Practic, avem de-a face cu o implicare a două dintre cele mai importante instituții ale statului, Guvernul și Președinția, în favorizarea și susținerea consumului de droguri ușoare în România. Aceste două instituții ale statului sunt de fapt, în acest moment, principalele responsabile pentru victimele rezultate din consumul de droguri. Ele au girat moral și instituțional afacerea drogurilor etnobotanice din România ultimilor ani; probabil însă că au făcut aceste lucruri extrem de grave și dăunătoare pentru sănătatea populației din România fiindcă aveau anumite datorii de plătit către cei care vând droguri ușoare în România. Probabil că sunt adevărate și informațiile care spun că din afacerea drogurilor ușoare s-au finanțat anumite cheltuieli de campanie electorală ale lui TB și ale Partidului Democrat Liberal. De aceea, cer instituțiilor abilitate ale statului să lămurească aceste lucruri, fiindcă politicienii care își pun scaunul puterii pe cadavrele unor tineri nu au demnitatea să se numească nici măcar oameni, cu atât să reprezinte o națiune europeană”.

La întrebarea reporterului cu privire la instituțiile statului cărora le solicită să lămurească problemele semnalate, pârâtul a arătat că ” în primul rând, ca să o luăm cu situația de fapt, instituțiile abilitate ale statului care ar trebui să intervină imediat ce ordonanța Guvernului a fost dată, sunt Garda Financiată și Poliția, care ar fi trebuit să efectueze controale inopinate la sediile comercianților de droguri ușoare, să identifice stocurile rămase la aceștia și să le sigileze, să meargă mai departe distrugerea lor în laboratoare specializate sub controlul instituțiilor statului”.

În drept, instanța reține că potrivit art. 998 Cod civ., *orice faptă a omului, care cauzează altuia prejudiciu, obligă pe acela din a cărui greșeală s-a ocazionat, să-l repare, iar potrivit art. 999, omul este responsabil nu numai de prejudiciul cauzat prin fapta sa, dar și de acela ce a cauzat prin neglijența sau împrudența sa.* Din interpretarea acestor dispoziții legale rezultă că pentru angajarea răspunderii civile delictuale trebuie îndeplinite cumulativ următoarele condiții: existența unei fapte ilicite, existența unui prejudiciu, legătura de cauzalitate între fapta ilicită și prejudiciu, precum și vinovăția autorului faptei ilicite.

În analiza caracterului ilicit al faptei imputate pârâtului instanța reține în primul rând că prin legea nr. 30/1994, intrată în vigoare la 20 iunie 1994, România a ratificat Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Protocoalele ei adiționale, iar în temeiul disp. art. 11 alin.2 și 20 din Constituția României, textul acesteia este incorporat în dreptul intern, având o forță juridică superioară legilor și permițând instanțelor judecătorești să facă aplicarea directă a acesteia și a principiilor de interpretare dezvoltate în jurisprudența sa de Curtea de la Strasbourg. Unul dintre drepturile garantate de către Convenția Europeană a Drepturilor Omului este libertatea de exprimare, prevăzut de art. 10.

Potrivit acestei dispoziții legale, orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de opinie și libertatea de a primi sau comunica informații sau idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere. Prezentul articol nu împiedică statele să supună societățile de radiodifuziune, de cinematografie sau de televiziune unui regim de autorizare. Exercițarea acestor libertăți ce comportă îndatoriri și responsabilități poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății sau a moralei, protecția reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești(alin.2)."

Așadar, dreptul apărut de art. 10 cuprinde, atât libertatea de opinie cât și libertatea de a primi și comunica informații și idei fără amestecul autorităților publice și fără a se ține seama de frontiere.

Din jurisprudenței Curții, relevată cu titlu de principiu în cauza *Handyside* împotriva Marii Britanii și reiterată în alte cauze(*Lingens v Austria, Oberschlick vs. Austria, Castels vs. Spania, Dalban vs. România, Jersild vs. Danemarca, Goodwin vs. Marea Britanie*), rezultă că libertatea de exprimare constituie unul dintre fundamentele esențiale ale unei societăți democratice și una dintre condițiile prioritare pentru progresul societății și împlinirile personale. Sub rezerva restricțiilor din paragraful 2 al articolului 10, ea acoperă nu numai „informații” sau „idei” care sunt primite favorabil sau cu indiferență ori considerate inofensive, ci și pe acelea care ofensează, șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și spiritului deschis, în absența cărora nu există societate democratică.

În opinia Curții Europene, libertatea de exprimare servește un dublu deziderat: acela al împlinirii individuale a fiecăruia și în același timp, reprezintă o importantă funcție instrumentală, constituind un mijloc extrem de util de asigurare a bunei funcționări a unei societăți deschise și pluraliste și, în special, a unei democrații reprezentative. Această a doua justificare pare să cântărească mai greu, ea determinând protecția sporită pe care instanța europeană o acordă liberei discuții a subiectelor ce prezintă interes public.

Dreptul garantat de art. 10 nu este unul absolut. Curtea afirmă însă că limitarea adusă de stat acestui drept este contrară Convenției dacă nu îndeplinește cele trei condiții cumulative enumerate în paragraful 2: 1) să fie prevăzută de lege; 2) să urmărească cel puțin unul din scopurile legitime prevăzute de textul Convenției; 3) să fie necesară într-o societate democratică pentru atingerea acestui scop. Întinderea marjei de apreciere a statului în restrângerea libertății de exprimare este stabilită în jurisprudența Curții, în funcție de mai mulți factori, precum natura și tipul discursului incriminat, valoarea protejată prin reprimarea lui, calitatea specială a autorului sau a persoanei lezate, locul și împrejurările manifestării libertății de exprimare, de atitudinea subiectivă a autorului afirmațiilor în momentul comiterii faptei etc.

Întrucât Curtea a fundamentat necesitatea protejării libertății de exprimare în primul rând pe valoarea pe care aceasta o reprezintă ca mijloc pentru asigurarea bunei funcționări a unei societăți democratice, de aici decurge poziția privilegiată acordată liberei discutări a chestiunilor de interes general și a discursului politic (*Lingens c. Austriei, Castells c. Spaniei, Thorgeir Thorgeirson c. Islandei*). Promovarea dezbaterii politice libere este o trăsătură esențială într-o societate democratică, iar libertatea de exprimare în contextul dezbaterii politice este de cea mai mare importanță, și numai motive foarte serioase pot justifica restricții ale discursului politic (*Feldek c. Slovaciei, Surek vs. Turcia*). A permite limite largi ale restricțiilor asupra discursului politic, în cazuri particulare, ar afecta fără îndoială respectarea libertății de exprimare în general în țara respectivă (*Brasilier împotriva Franței; Feldek împotriva Slovaciei*).

În justificarea poziției privilegiate a acestui tip de discurs, Curtea a pus accentul pe dreptul opiniei publice de a fi informată cu privire la chestiuni ce prezintă interes public. De altfel, nu este o condiție esențială ca autorul afirmațiilor să fie ziarist, aceeași protecție fiind acordată și altor persoane care își exprimă opiniile prin intermediul mass-media (un om politic- *Castells împotriva Spaniei*, un scriitor- *Torgeirson împotriva Islandei*).

În speță, instanța reține, pentru început, că afirmațiile pârâtului cuprinzând critici cu privire la atitudinea autorităților statului față de comercializarea produselor etnobotanice și de efectele pe care aceasta le produce asupra sănătății populației, se înscriu în cadrul unei dezbateri de interes general, astfel cum a fost definită de instanța europeană în cauza *Lingens împotriva Austriei* ("chestiune care afectează viața comunității").

În acord cu jurisprudența Curții, instanța apreciază că o importanță deosebită în stabilirea respectării limitelor libertății de exprimare o reprezintă și calitatea părților în litigiu. Se constată astfel că pârâtul MS este deputat în Parlamentul României și totodată se reține preocuparea acestuia pentru interzicerea comercializării plantelor etnobotanice, fiind unul din inițiatorii unui proiect de act normativ pentru completarea Legii 143/2000, privind prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri, act care fusese adoptat atât de Senat, cât și de Camera Deputaților la momentul discursului.

Față de calitatea pârâtului de deputat, membru al opoziției, instanța amintește că în cauza *Castells c. Spaniei*, Curtea Europeană a stabilit că deși libertatea de exprimare este importantă pentru toți, ea este cu atât mai indispensabilă unui reprezentant al poporului, care își reprezintă electoratul, atrage atenția asupra preocupărilor lui și îi apără interesele (și *Incal împotriva Turciei, Cârlan împotriva României*). Instanța europeană a mai subliniat că reclamantul, în calitate de membru al opoziției parlamentare se bucură de aceeași protecție, chiar dacă a înțeles să își

exprime punctul de vedere într-un articol de ziar, iar nu de la tribuna Parlamentului întrucât acesta nu înseamnă că și-a pierdut dreptul de a critica instituțiile statului.

În ceea ce îl privește pe reclamant, instanța constată că la momentul discursului incriminat avea calitatea de Președinte al României, astfel că nu poate fi pusă la îndoială calitatea sa de om politic investit cu o funcție de demnitate publică. Limitele până la care poate fi dusă critica față de un om politic, vizat în această calitate, sunt mai mari decât în cazul unei simple persoane particulare. Spre deosebire de cele din urmă, el trebuie să accepte în mod inevitabil și conștient verificarea strictă a fiecărui cuvânt și faptă, atât din partea jurnaliștilor cât și a masei cetățenilor, și prin urmare, trebuie să dea dovadă de o mai mare de toleranță (*Lingens împotriva Austriei, Oberschlick împotriva Austriei, Desjardin împotriva Franței*). Politicianul este îndreptățit la protecția reputației sale, chiar și atunci când nu acționează în calitate oficială, însă necesitatea acestei protecții trebuie să fie cântărită în raport cu interesele discuției libere a chestiunilor politice (*Oberschlick vs. Austria, Dichand și alții vs. Austria*).

În determinarea limitelor criticilor acceptabile, instanța are în vedere și hotărârea pronunțată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cauza *Castells împotriva Spaniei*, în care a stabilit că acestea sunt mai largi cu privire la Guvern decât în legătură cu un cetățean particular sau chiar cu un politician. Deși în cauza susmenționată, partea lezată era membru al Guvernului, instanța apreciază că argumentele care au stat la baza concluziilor Curții sunt pe deplin aplicabile și în prezenta speță. Astfel, ceea ce a fost determinat în stabilirea limitelor criticilor admisibile a fost poziția dominantă pe care Guvernul o are în cadrul statului și necesitatea ca acțiunile și omisiunile acestuia să fie supuse unei examinări riguroase atât din partea celorlalte autorități ale statului, cât și a opiniei publice. Aceleași elemente se regăsesc și în cauză, reclamantul deținând o poziție de vârf în înfăptuirea conducerii de stat o societății.

Mai trebuie amintit și faptul că în cauza *Lingens împotriva Austriei*, Curtea a făcut o importantă distincție între afirmarea unor fapte și a unor judecăți de valoare, distincție ce corespunde într-o anumită măsură celei realizate în chiar textul art. 10 „libertatea de a primi sau de a comunica informații și idei”. Dacă materialitatea primelor poate fi dovedită, cele din urmă nu pot fi supuse unei probări a exactității lor (*De Haes și Gijssels vs. Belgia, Harlanova vs. Letonia*). Cerința de a dovedi adevărul unei judecăți de valoare este imposibil de îndeplinit și încalcă însăși libertatea de opinie, care este o parte fundamentală a dreptului garantat de articolul 10 (a se vedea *Jerusalem v. Austria*, nr. 26958/95, § 42, ECHR 2001-II).

Totuși, pentru a se bucura de protecția oferită de convenție, judecățile de valoare nu trebuie să se bazeze pe fapte inexacte. În același timp, însă, în ceea ce privește afirmațiile verificabile, Curtea nu ia în considerare numai adevărul obiectiv al acestora, ci și atitudinea subiectivă a autorului afirmațiilor care afectează reputația părții vătămate. Prin urmare, buna credință tinde să fie într-o mult mai mare măsură criteriul folosit de Curte pentru a determina dacă exercitarea libertății de exprimare se menține sau nu în limitele stabilite de art. 10 din Convenție, decât exactitatea afirmațiilor.

Acest accent pus pe atitudinea subiectivă a reclamanților și nu pe efectul obiectiv al discursului lor, reiese din raționamentul pe care Curte l-a făcut în cauza *Jersild împotriva Danemarcei*. În această cauză, reclamantul ziarist de televiziune a realizat o emisiune televizată având ca subiect un grup de tineri extremiști ce locuiau în suburbiile orașului Copenhaga în cardul căreia, pe lângă o prezentare a situației acestora, a fost realizat și un interviu cu aceștia, în cadrul căruia au fost

emise o serie de afirmații fasciste extrem de jignitoare la adresa imigranților proveniți din Africa și Asia. Curtea Europeană a reținut că scopul ziaristului nu a fost acela de a contribui la furnizarea informațiilor rasiste, ci de a informa opinia publică asupra existenței în societatea daneză a unor grupuri de tineri ce împărtășesc asemenea convingeri.

Analizând conținutul discursului inculpat, instanța constată, că cea mai mare parte a afirmațiilor pârâtului din 14.02.2010, cuprind critici la adresa Guvernului pentru modul în care a gestionat problema comercializării și a consumului produselor etnobotanice. Acestea au avut loc în contextul adoptării de către Guvern, a OUG 6/10.02.2010, pentru modificarea și completarea Legii 143/2000 privind prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri, și pentru completarea Legii nr. 339/2005 privind regimul juridic al plantelor, substanțelor și preparatelor stupefiante și psihotrope, care spre deosebire de legea adoptată cu o zi înainte de Parlament, prevedea, un termen de zece zile în care comercianții de produse etnobotanice aveau obligația să distrugă plantele și substanțele pe care le dețin.

Din același discurs rezultă că afirmațiile privind susținerea de către Președinție a comercializării și consumului produselor etnobotanice și responsabilitatea morală a acesteia pentru victimele rezultate din consumul de droguri au fost determinate de unele concluzii ale raportului Comisiei pentru analiza riscurilor sociale și demografice constituită la inițiativa reclamantului.

Calificând declarațiile pârâtului în raport de distincția făcută de Curte în cauza *Lingens împotriva Austriei*, între fapte și judecăți de valoare, instanța constată că în prima parte a acestora („Avem de-a face cu o implicare a două dintre cele mai importante instituții ale statului, Guvernul și Președinția, în favorizarea și susținerea consumului de droguri ușoare în România. Aceste două instituții ale statului sunt de fapt, în acest moment, principalele responsabile pentru victimele rezultate din consumul de droguri. Ele au girat moral și instituțional afacerea drogurilor etnobotanice din România ultimilor ani”) pârâtul își exprimă punctul de vedere cu privire la titularii responsabilității morale pentru victimele consumului produselor etnobotanice. Fiind vorba despre opinii personale ale pârâtului, instanța apreciază că declarațiile pârâtului se înscriu în categoria judecăților de valoare.

După cum rezultă din cuprinsul declarației cât și în răspunsul la interogatoriu, suspiciunile pârâtului cu privire la susținerea de către Președinție a comercializării și consumului produselor etnobotanice au fost alimentate de unele din concluziile raportului Comisiei pentru analiza riscurilor sociale și demografice, prin care se propunea, printre altele, dezincriminarea consumului de droguri, pentru aducerea la „suprafață” a consumatorilor. Având în vedere că această comisie a fost înființată la inițiativa reclamantului, iar prezentarea raportului s-a făcut în prezența acestuia, asocierea numelui său cu propunerile și concluziile pe care raportul le cuprindea a fost inevitabilă. O probă în acest sens o constituie și scrisoarea deschisă (fila 128-130) adresată reclamantului, în calitate de Președinte al României (iar nu membrilor comisiei), de un grup format din mai multe organizații ale societății civile, care cuprinde critici la adresa unora din propunerile Comisiei pentru analiza riscurilor sociale și demografice, printre care și cea privind dezincriminarea consumului de droguri.

În același timp, față de termenii folosiți, („probabil că au făcut aceste lucruri extrem de grave, „probabil că sunt adevărate informațiile”), care lasă o urmă de îndoială cu privire la validitatea și credibilitatea conținutului aserțiunii și de plasarea la sfârșitul discursului, ultima parte a declarației („ Probabil însă că au făcut

aceste lucruri extrem de grave și dăunătoare pentru sănătatea populației din România fiindcă aveau anumite datorii de plătit către cei care vând droguri ușoare în România. Probabil că sunt adevărate și informațiile care spun că din afacerea drogurilor ușoare s-au finanțat anumite cheltuieli de campanie electorală ale lui TB și ale Partidului Democrat Liberal”), constituie o explicație, o concluzie personală a pârâtului cu privire la cauza pasivității autorităților statului în fața efectelor produse de comercializarea produselor etnobotanice. Nefiind vorba despre o imputație factuală determinată, cu caracter de certitudine, ci despre propriile suspiciuni, instanța apreciază că și această ultimă afirmație nu este altceva decât o judecată de valoare.

Cât privește faptele pe care s-au bazat concluziile pârâtului, din cuprinsul declarației și din răspunsul la interogatoriu rezultă că ar fi zvonuri, informații, a căror existență nu a fost însă dovedită. Cu toate acestea, după cum a reținut și mai sus, instanța apreciază că adevărul obiectiv al afirmațiilor pârâtului nu reprezintă elementul determinant în stabilirea respectării limitelor stabilite de art. 10 din Convenție, ci atitudinea subiectivă și scopul demersului acestuia.

În acest sens, instanța reține că în cauza *Dalban împotriva României*, Comisia europeană a drepturilor omului, a acceptat ideea că “ într-o anumită măsură, unele dintre faptele prezentate de reclamant în articolele sale să nu se confirme”. După ce a reafirmat ideea că libertatea de exprimare apărută de articolul 10 nu acoperă afirmarea publică a unor fapte care nu se bazează pe nici un început de probă, Comisia a ajuns totuși în unanimitate la concluzia că a avut loc o încălcare a Convenției luând în considerare poziția specială a presei într-o societate democratică și dezideratul de a nu descuraja cetățenii să aprecieze în mod critic modul în care își exercită mandatul persoanele ce ocupă funcții publice. Prin urmare, o inexactitate parțială a faptelor prezentate nu exclude protecția articolului 10 din Convenție în situația în care este vorba de un discurs privind subiecte de interes public, iar reaua credință a autorului afirmațiilor nu este dovedită.

Având în vedere stilul dubitativ folosit de pârât în exprimarea punctului său de vedere și demersurile ulterioare ale acestuia în sensul constituirii unei comisii parlamentare de anchetă care să cerceteze modul în care au fost autorizați și și-au desfășurat activitatea comercianții de produse etnobotanice și modul în care instituțiile statului au acționat referitor la activitatea acestor comercianți, instanța apreciază că pârâtul nu a urmărit să convingă opinia publică cu privire la veridicitatea absolută a afirmațiilor sale. Din moment ce acesta a solicitat constituirea unei comisii de anchetă, despre care a vorbit public chiar anterior declarațiilor ce fac obiectul cauzei, respectiv la data de 11.02.2010, în cadrul emisiunii News Magazine difuzată de postul tv A 3(fila 72), pârâtul nu a dorit să prezinte afirmațiile sale ca pe niște certitudini, rezultatul comisiei fiind cel care urma a confirma sau infirma bănuielile sale.

În susținerea acestei concluzii instanța are în vedere și răspunsul dat de pârât întrebării adresate de ziariști cu privire la existența unor dovezi care să îi susțină acuzațiile, în care acesta a *subliniat că nu are dovezi, ci doar informații*, și de aceea urma a strânge semnături în Parlament pentru constituirea unei comisii care să analizeze presupusa legătură dintre persoane din politică și comerțul cu droguri ușoare(NewsIn, 14.02.2011, extras, fila 83).

De asemenea, instanța constată că, la fel ca și în cauza *Andrescu împotriva României*, este vorba despre simple observații orale pronunțate cu ocazia unei conferințe de presă, ceea ce nu i-a dat posibilitatea pârâtului de a le reformula, de a le completa sau de a le retrage (*mutatis mutandis*, *Fuentes Bobo împotriva Spaniei*, și

Boldea împotriva României) și că pârâtul a avertizat publicul că își exprima doar unele suspiciuni pe care solicita să le lămurească o comisie de anchetă.

Față de aceste considerente, instanța apreciază intenția pârâtului nu a fost de a leza în mod gratuit și inutil reputația reclamantului, ci de a pune în discuție un subiect de interes general și a determina efectuarea unei verificări cu privire la posibilele interese ale politicianilor aflați în funcții de conducere în comercializarea produselor etnobotanice, al căror efect negativ pentru sănătatea tinerilor era notoriu.

Așadar, ținând seama de contextul în care au fost făcute afirmațiile, de modul de exprimare al acestora, de interesul general care era în joc, instanța apreciază că atitudinea pârâtului, analizată global (vezi și cauza *Andreescu împotriva României, a contrario, Cumpănă și Mazăre împotriva României, Stângu și Scutelnicu împotriva României*), demonstrează că a acționat cu bună-credință și că afirmațiile sale se înscriu în doza de exagerare și de provocare acceptabilă (*Vides Aizsardzibas Klubs împotriva Letoniei, Prager și Oberschlick împotriva Austriei, Barb împotriva României*).

Punând în balanță, în lumina criteriilor de necesitate arătate în art. 10 paragraful 2 al Convenției, interesele legate de libertatea de expresie și cele ce țin de protecția reputației reclamantului și având în vedere marja de apreciere foarte redusă a statului cu corolarul unei protecții maxime a Convenției în materia discursului politic, instanța consideră că afirmațiile pârâtului nu au depășit limitele acceptabile ale libertății de exprimare, ceea ce face ca fapta sa să nu aibă un caracter ilicit. În lipsa acestui element de baza ale răspunderii delictuale, nu se mai impune analiza celorlalte elemente care sunt generate de existența unei fapte ilicite.

În consecință, constatând că în cauză nu sunt îndeplinite condițiile cumulative ale răspunderii civile delictuale prevăzute de art. 998-999 C.civ. și că demersul pârâtului a fost realizat în exercitarea și în limitele dreptului la libera exprimare prevăzut de art. 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, instanța urmează a respinge cererile reclamantului de obligare la plata de despăgubiri, de asigurare a publicării hotărârii judecătorești și de plata a cheltuielilor de judecată, ca neîntemeiate.

PENTRU ACESTE MOTIVE
ÎN NUMELE LEGII
HOTĂRĂȘTE

Respinge acțiunea formulată de reclamantul **TB** în contradictoriu cu pârâtul **MS**, ca neîntemeiată.

Cu apel în 15 zile de la comunicare.

Pronunțată în ședință publică, azi, 30.05.2011.

PREȘEDINTE,

GREFIER,